

Govor zamjenika predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dr. Denisa Zvizdića na konferenciji o Berlinskom procesu pod nazivom “Tri sporazuma o mobilnosti godinu dana nakon potpisivanja”

Sarajevo, 8. rujan 2023.

“Uvaženi organizatori konferencije,

dame i gospodo,

poštovani prisutni,

Berlinski proces predstavlja jednu od najznačajnijih inicijativa za evropski put i ukupan napredak BiH. Inicijativa je pokrenuta od strane tadašnje kancelarke Angele Merkel otprilike u isto vrijeme kada sam i ja preuzeo dužnost predsjedavajućeg Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Nakon toga je uslijedila britansko-njemačka inicijativa koja je u tom periodu, dakle početkom 2015. godine, Vijeću ministara dala ogroman podstrek za reforme na evropskom putu i koja je ponovo otvorila nadu u evropsku budućnost Bosne i Hercegovine. Rekao bih da smo od toga momenta ostvarili značajan progres i uspjeli pomaknuti procese iz statusa quo koji smo zatekli. Sporazum o stabilizaciji i proširivanju je čekao na ratifikaciju preko pet godina, nije bilo nikakvog plana ekonomskih reformi, imali smo zastoje na EU, pa i NATO putu. I onda smo zahvaljujući novom optimizmu i sveprisutnoj evropskoj energiji uspjeli da već u ljeto 2015. godine ratificiramo Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji je time stupio na snagu, uspjeli smo da stavimo u funkciju Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje, usvojili smo mehanizam koordinacije, predali smo kredibilnu aplikaciju za članstvo u EU, odgovorili smo na skoro 4000 pitanja iz Upitnika, nakon čega smo dobili mišljenje Evropske komisije o zahtjevu za članstvo sa 14 prioriteta i 115 potprioriteta. Nakon toga smo dobili i status kandidata za članstvo u EU, a do kraja ove godine kredibilno možemo očekivati i otvaranje pregovaračkih klastera jer smo uspjeli u veoma kratkom vremenu usvojiti nekoliko važnih evropskih zakona iz 14 prioriteta. Na socio-

ekonomskom polju uspjeli smo realizirati Reformsku agendu u procentu od preko 90 posto, što je za posljedicu imalo ogroman privredni rast i fiskalnu stabilnost cijele države. Kasnije je pandemija koronavirusa i agresija Ruske Federacije na Ukrajinu usporila određene ekonomske i privredne tokove, zbog čega i dalje zagovaram ekonomsku reformsku agendu 2 koja bi sasvim sigurno bila rješenje za mnoge ekonomske probleme.

Kada je riječ o berlinskom procesu on ima dvije ključne komponente. Jedna komponenta je napredak na evropskom putu svih zemalja regiona Zapadnog Balkana i očuvanje njihove evropske perspektive. A druga perspektiva je regionalna saradnja. O prvom aspektu već sam govorio. Bosna i Hercegovina je mnogo dobila zahvaljujući učešću u berlinskom procesu. Ne samo kroz napredak na EU putu, već i kroz projekte i grantove koji su odobravani na redovnim godišnjim konferencijama. Ja sam predvodio delegaciju Bosne i Hercegovine na pet samita u okviru Berlinskog procesa i to u Beču 2015. godine, u Parizu 2016. godine, u Rimu 2017. godine, u Trstu 2018. godine i u Poznanju 2019. godine i na svakom od ovih samita imali smo odlično pripremljene projekte i time obezbijedili investicije vrijednosti veće od 750 miliona EUR-a. Ovo nije samo moja ocjena, to je ocjena dužnosnika EU na svakom od samita na kojem smo učestvovali. Sa aspekta regionalne saradnje, berlinski proces je također ostvario zapažene rezultate. Odobren je niz sporazuma koji trebaju olakšati protok ljudi, roba i kapitala unutar Zapadnog Balkana, riješeni su bilateralni nesporazumi između pojedinih zemalja, ali isto tako želim reći da je bilateralna saradnja dvosmjerni odnos koji zahtijeva uzajamno poštovanje i uvažavanje. Zbog toga sam na svakom samitu tražio da se prioritetno potpišu i ratificiraju sporazumi o granicama, da se prestane sa infrastrukturnim projektima koji se realizaciju bez saglasnosti drugih zemalja i da se konačno pristupi tranzicijskoj pravdi, odnosno suočavanju sa prošlošću i priznavanju zločina koji su počinjeni kako bi se moglo početi sa iskrenom saradnjom i pomirenjem i kako bi generacije koje dolaze živjele u jednom boljem i normalnijem ambijentu. Sve to je važan aspekt regionalne saradnje i na tome ću nastaviti da institiram.

Potpisivanje tri sporazuma o mobilnosti veliki je uspjeh u okviru berlinskog procesa. U Berlinu su 3. novembra 2022. godine potpisani sporazumi o slobodnom kretanju s ličnim kartama u regionu, o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija i profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, stomatologe i arhitekte. To je upravo ono što nam treba, to je ono na čemu počiva Evropska unija, a to je sloboda kretanja ljudi, roba i kapitala. Zajedničko regionalno tržište od 18 miliona ljudi u okviru šest zemalja Zapadnog Balkana omogućava bolji pristup zajedničkom tržištu EU u kasnijoj fazi. Zato je berlinski proces važan. On je priprema regiona za EU, a nikako finalna faza saradnje. Ne treba spominjati koliko je korisno za građane što su ukinuti troškovi roaminga u svim zemljama Zapadnog Balkana i to je put kojim trebamo ići. Koristim priliku i da čestitam Vijeću za regionalnu saradnju na koordinaciji prilikom pripreme i potpisivanja ovih sporazuma. Također, zahvalan sam Vladi Savezne Republike Njemačke na političkoj i diplomatskoj pomoći, kako u okviru tema iz berlinskog procesa, tako i na bezuslovnoj podršci EU putu svih šest zemalja Zapadnog Balkana. Naredni samit će biti već u oktobru ove godine u Tirani i imamo velika očekivanja od tog samita, posebno imajući u vidu da je na posljednjem samitu u Berlinu EU izdvojila milijardu EUR-a pomoći za energetski sektor zemljama Zapadnog Balkana. Ima još mnogo prostora za nove projekte u oblastima infrastrukture, smanjenja nezaposlenosti, digitalizacije, povećanja konkurentnosti, obrazovanja i ekologije. Međutim, kao i uvijek na Zapadnom Balkanu, politika je tu ne da olakša, već da oteža. Konkretno, Bosna i Hercegovina još uvijek nije ratifikovala ove sporazume. Razlog su političke opstrukcije i ja se nadam da će to biti riješeno što prije, jer ne postoji niti jedan razuman razlog da se taj proces ne završi, osim etnacionalnih koji na Zapadnom Balkanu nikada nisu razumni.

Sa aspekta Parlamentarne skupštine, odnosno Predstavničkog doma u čijem sam rukovodstvu, mogu vam garantovati da će ovi sporazumi biti ratificirani čim dođu na dnevni red. Za sada je odluka o prijedlogu za ratifikaciju na Vijeću ministara i Predsjedništvu i koristim priliku da još jednom apelujem na glas razuma i da se navedeni materijali pošalju u fazu ratifikacije.

Na kraju, želim vam uspješan rad tokom trajanja konferencije. Smatram da je riječ o vrlo važnoj temi i vjerujem da ćemo doći do kvalitetnih diskusija i zaključaka. Hvala na pažnji i svako dobro!" (kraj)